

Stram gastrocnemius og plantar fasciitt

Marius Molund, MD, PhD
Ortopedisk avd SØ

Ny supermetode mot plantar fasciitt

- Dokumentert effekt, og helt uten
bivirkninger eller risiko, sier overlege om ny
behandling av hælsmarter.

BEHANDLING: Nå finnes behandling hvor de som
opplever hælsmarter kan bli kvitt plagene for godt.
Foto: Shutterstock / NTB Scanpix Foto: NTB Scanpix

Silje Reistad

Publisert søndag 24. juli 2022 - 06:00

🔒 dagbladet.no

Gastrocnemius

Achilles

Soleus

Hvorfor gir gastrocnemiusstramhet trøbbel?

Hvorfor gir stram gastroc problemer?

Strakt kne

Hvorfor gir stram gastroc problemer?

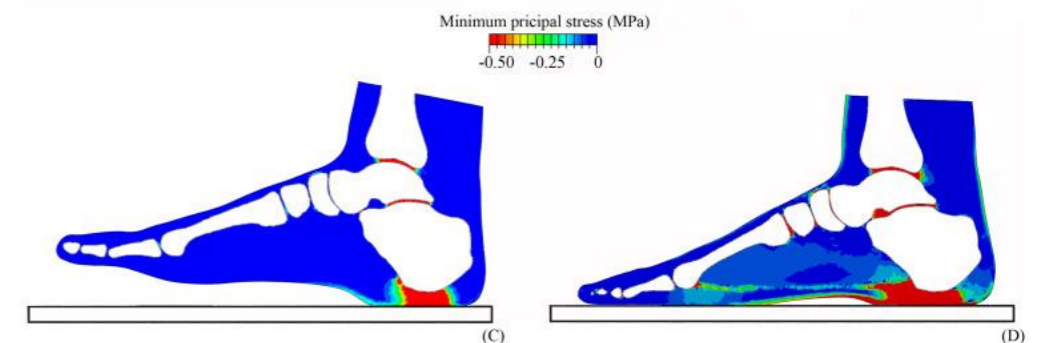
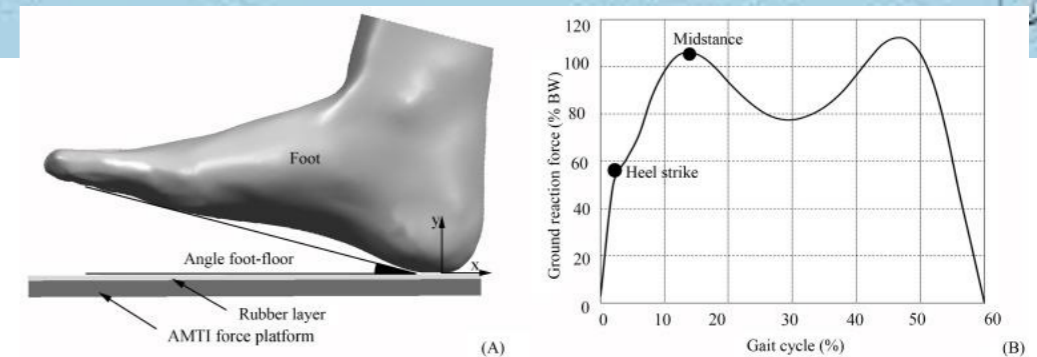
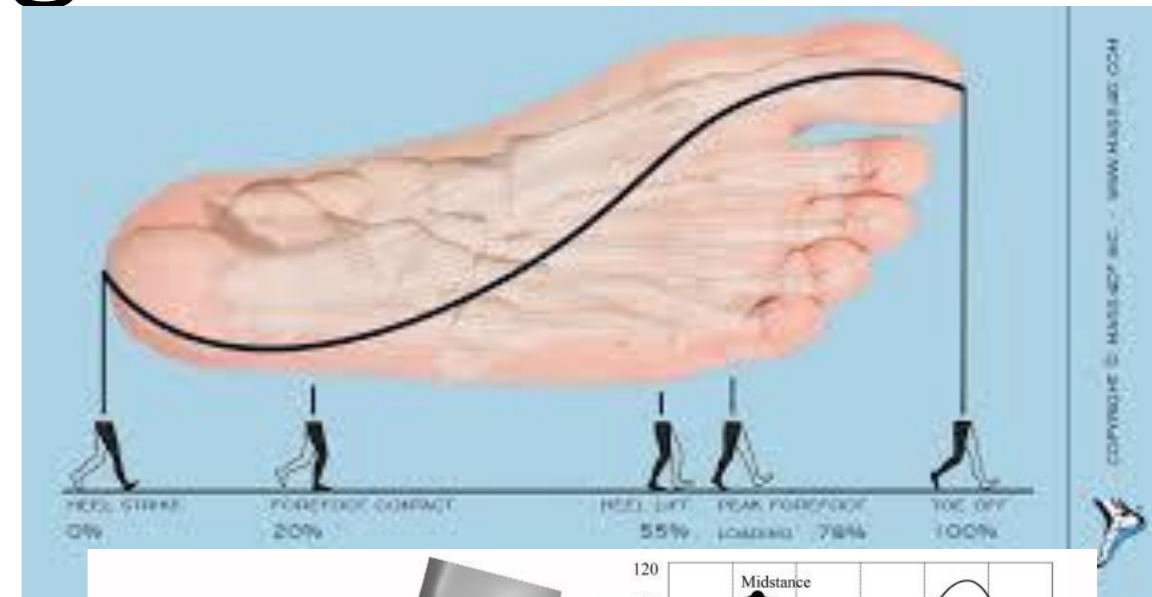

Strakt kne

Minst 10-20 grader
dorsalfleksjon

Hva medfører stram gastroc?

- Biomekanisk forstyrrelse?
- Redusert dorsalfleksjon
- Overbelastning (strain)
  - Plantar fascie
  - Akillessene
  - Akillesinnfestningen
  - Forfot/mellomfot
  - Diabetes fotsår

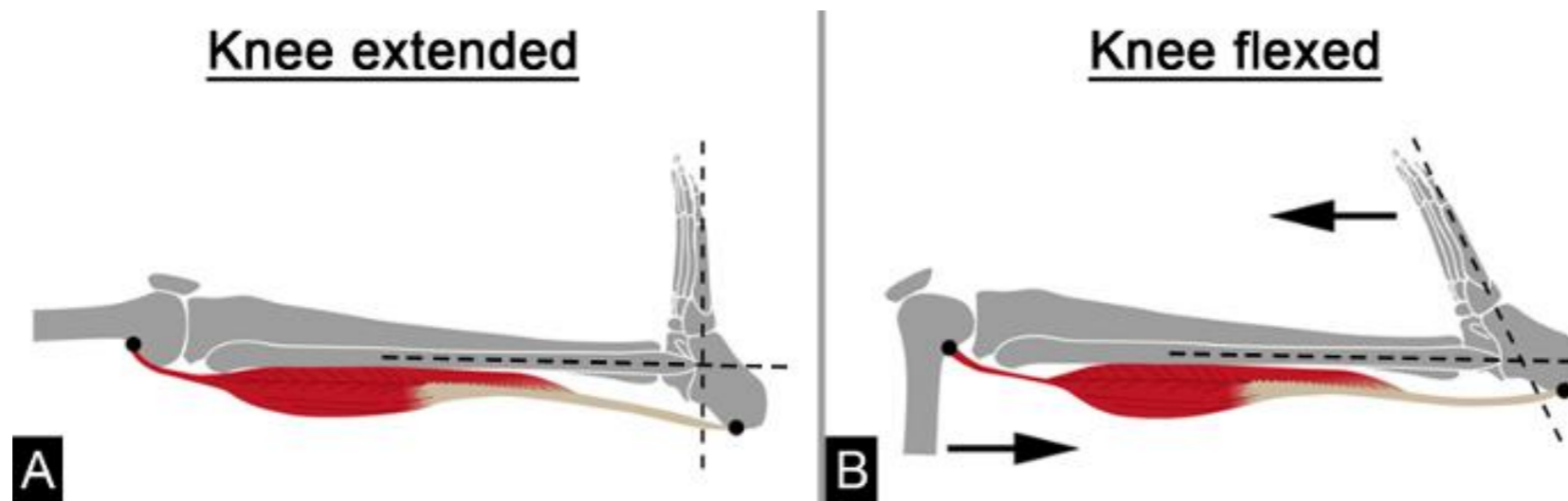
Er gastroc stram? - Silfverskiölds test:

1. Innskrenket dorsalfleksjon i ankel med strakt kne
2. Normal dorsalfleksjon med bøyd kne

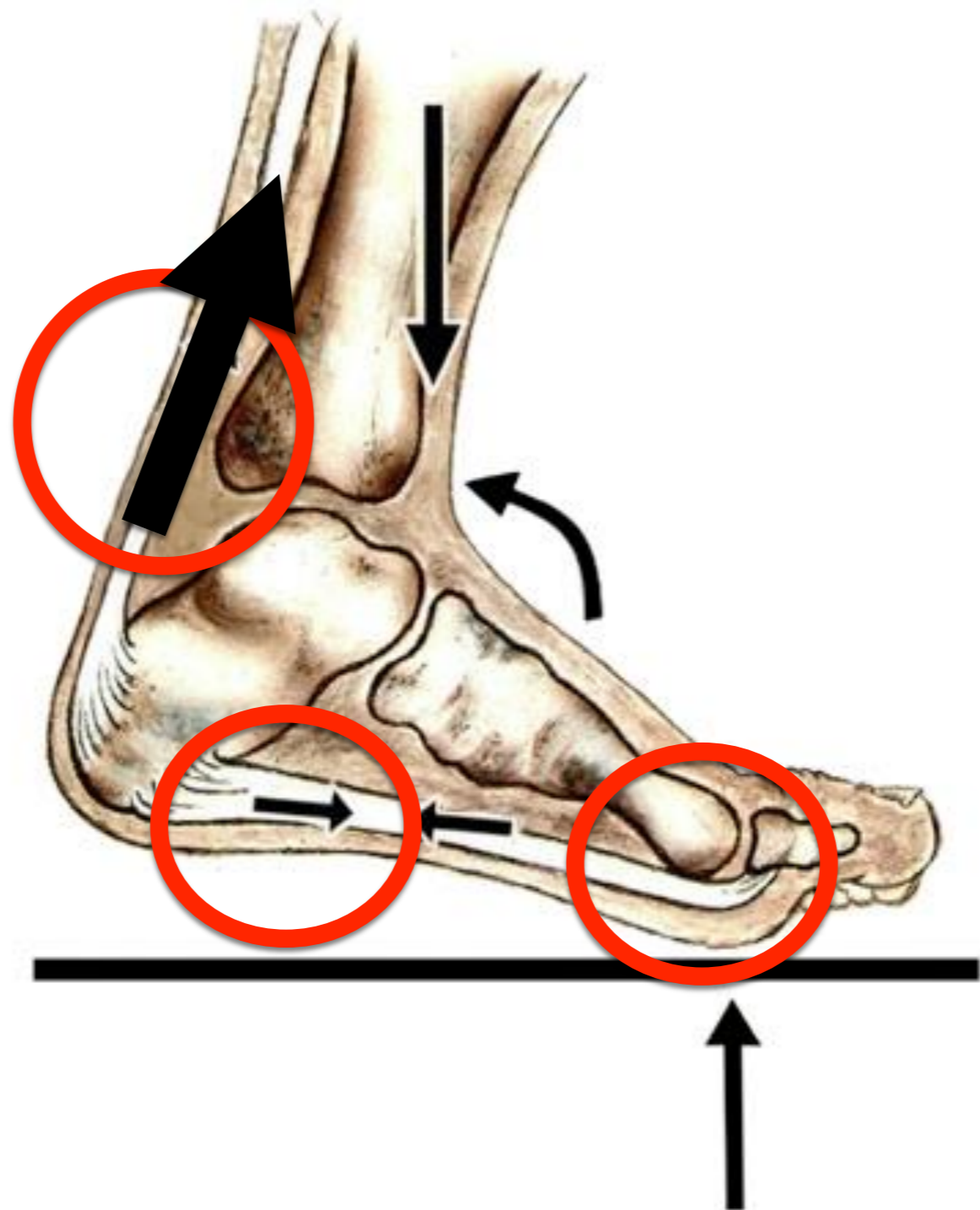
Silvferskiöld's test

- Knees stilling påvirker Gastrocnemius lengde

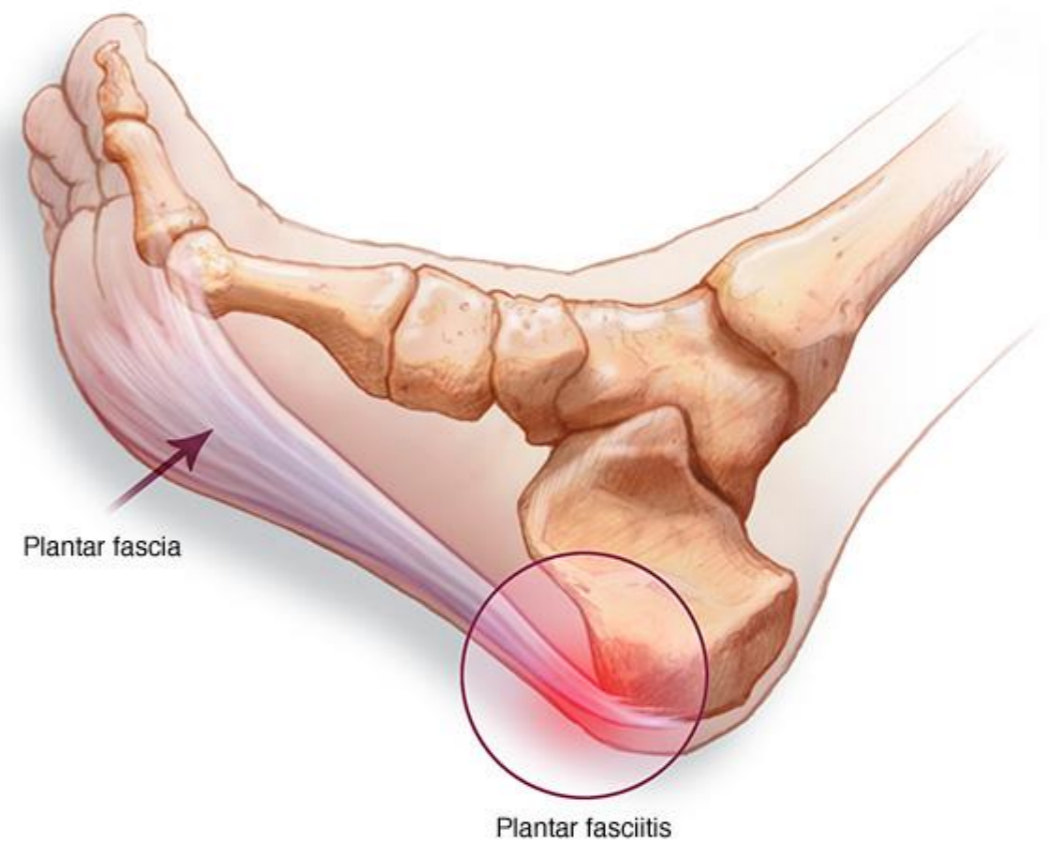
mhet i Gastrocnemius kan teoretisk føre til flere overbelastningslidelse

ISET ØSTFOLD

Plantar fasciitt

- Typisk smerte mot proksimale plantarfascieinnfesting
- Forverring etter hvile
- Degenerativ/ overbelastning årsak
- Ikke inflammasjon

© MAYO FOUNDATION FOR MEDICAL EDUCATION AND RESEARCH. ALL RIGHTS RESERVED.

Bakgrunn

- Meget vanlig
- God prognose -> 90% bra etter 1 år
- Kan være meget plagsomt og langvarig
- Det meste av behandling har udokumentert/
ingen effekt

Utredning/ diagnose

- Klinisk diagnose dersom typisk historie og funn
- Radiologi dersom mistanke om noe annet

Behandling

- Langvarige eller kortvarige symptomer?
  - God prognose ved kortvarige symptomer
  - Ikke så god ved langvarige symptomer

Kortvarig historie

- **Informasjon**
- **Aktivitetsmodifisering**
- **Tøyninger**
- Kortison? Trykkbølge? Såler? Dry needling?
Ortoser? osv....

Langvarig historie

- Kirurgi?

Hvilken behandling virker? -

Review plantar fasciitis BMJ 2014

- Dokumentert effekt:
  - Fotseng - bedre funksjon, men ikke smerte
  - Taping - forbedret funksjon etter 1 uke
- Udokumentert effekt:
  - Hælpute
  - Tøyning
  - Nattskinne
  - ESWT
  - Lokalbedøvelse
  - Kirurgi
- Dokumentert negativ effekt:
  - Kortison

Review > Br J Sports Med. 2021 Oct;55(19):1106-1118. doi: 10.1136/bjsports-2019-101970.

Epub 2021 Mar 30.

Management of plantar heel pain: a best practice guide informed by a systematic review, expert clinical reasoning and patient values

Dylan Morrissey ^{1 2}, Matthew Cotchett ³, Ahmed Said J'Bari ⁴, Trevor Prior ⁴, Ian B Griffiths ⁴, Michael Skovdal Rathleff ⁵, Halime Gulle ⁴, Bill Vicenzino ⁶, Christian J Barton ^{3 7}

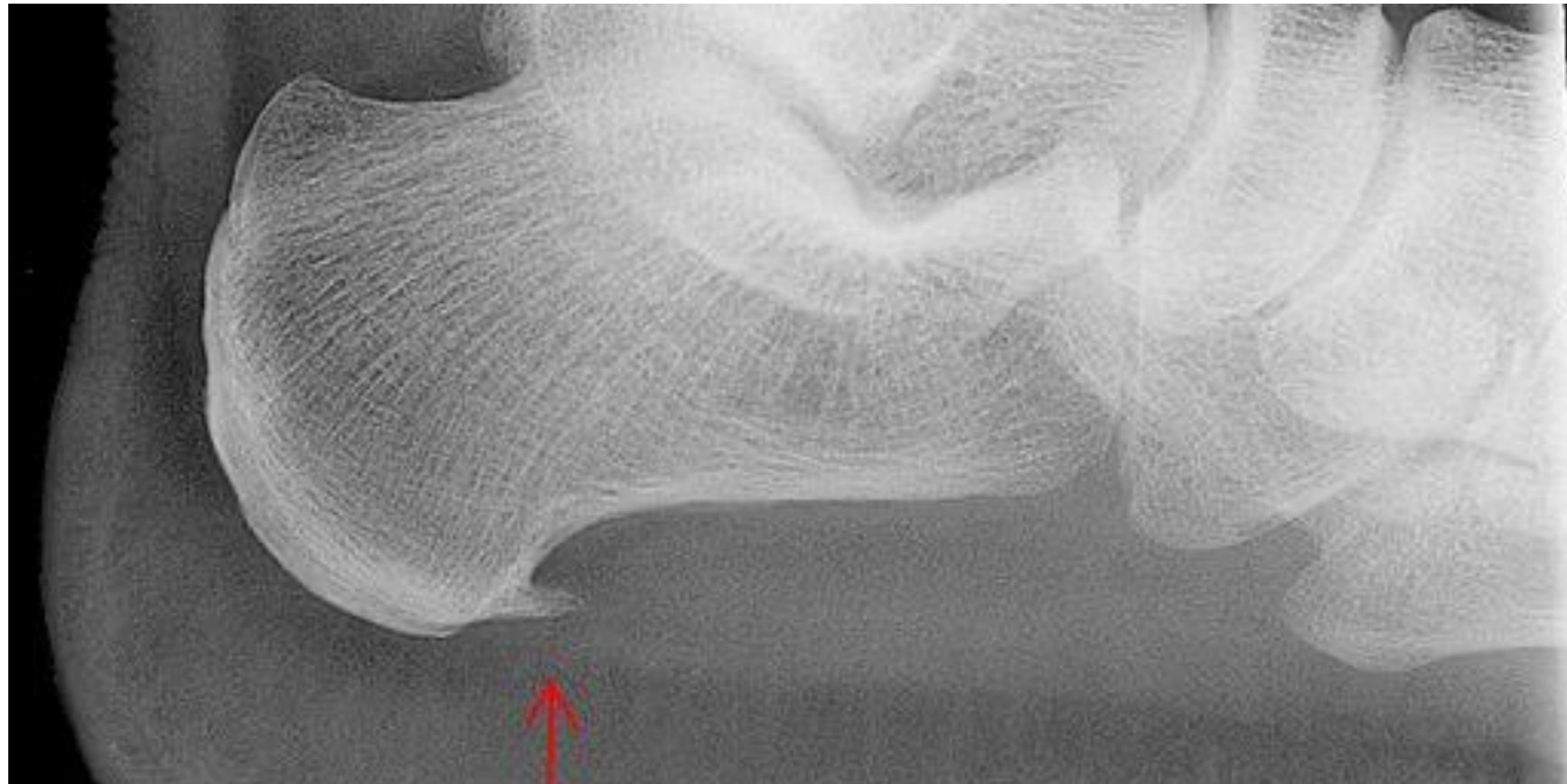
- Mixed methods design
- Anbefaler:
  - Taping
  - Tøyning
  - Pasientinfo

Kirurgisk behandling - Kutt av plantarfascien?

- Suksess **50**-100%
- Komplikasjoner 0-**30**%
- Biomekanisk en veldig dårlig ide

Kanskje dette er årsaken?

NEI

Hvorfor får man overbelastning av plantarfascien

- Fedme
- Trening
- Jobb
- Underlag
- Fotstilling
- Stramme leggmuskler?

Risk factors for plantar fasciitis: a matched case control study. Riddle DL et al. JBJS 2003

Association between plantar fasciitis and isolated contracture of the gastrocnemius
Paul A et al. Foot Ankle Int 2011

Klarer man å tøyne en stram gastroc?

Grady JF, Saxena A
Effects of stretching the gastrocnemius muscle.
J Foot Surg. 1991 Sep-Oct;30(5):465-9.

25 fotfriske

Tøyning av gastrocnemius

Oppnådde 2-3 grader økt dorsalfleksjon

Egne resultater fra RCT (ikke publisert):

32 føtter med plantar fasciitt som bare tøyde
1 grad økt dorsalfleksjon med strakt kne etter 12
mnd

Virker det å tøyne?

Review > J Bodyw Mov Ther. 2020 Oct;24(4):222-232. doi: 10.1016/j.jbmt.2020.06.013.

Epub 2020 Jul 30.

Calf stretching and plantar fascia-specific stretching for plantar fasciitis: A systematic review and meta-analysis

Akkradate Siriphorn ¹, Sukanya Eksakulkla ²

- There was moderate to low quality evidence for the effectiveness of stretching

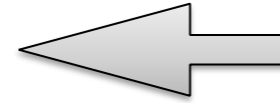
Kirurgi

Når det har gått så lang tid at vi ikke lenger tror det går
over av seg selv

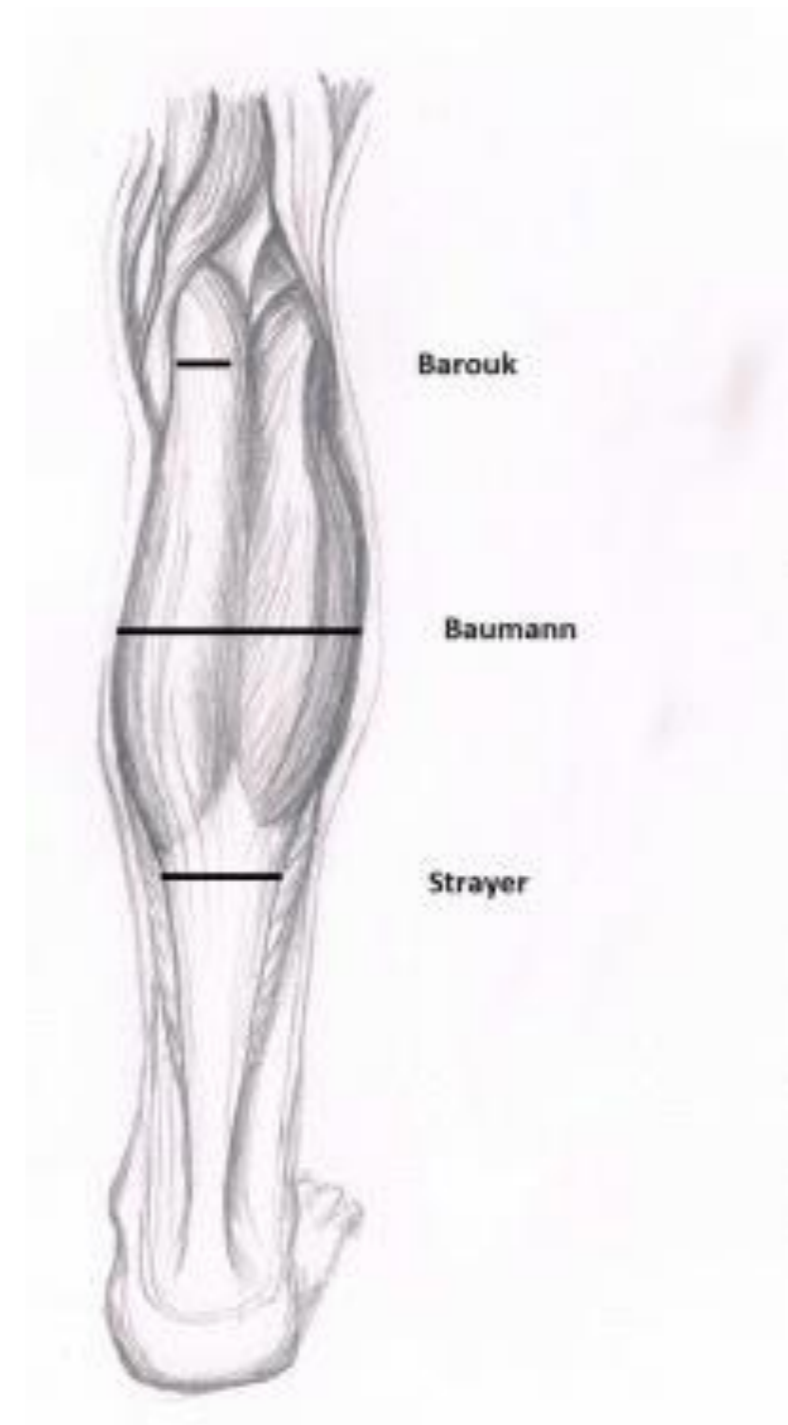
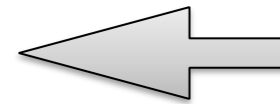
Eller...

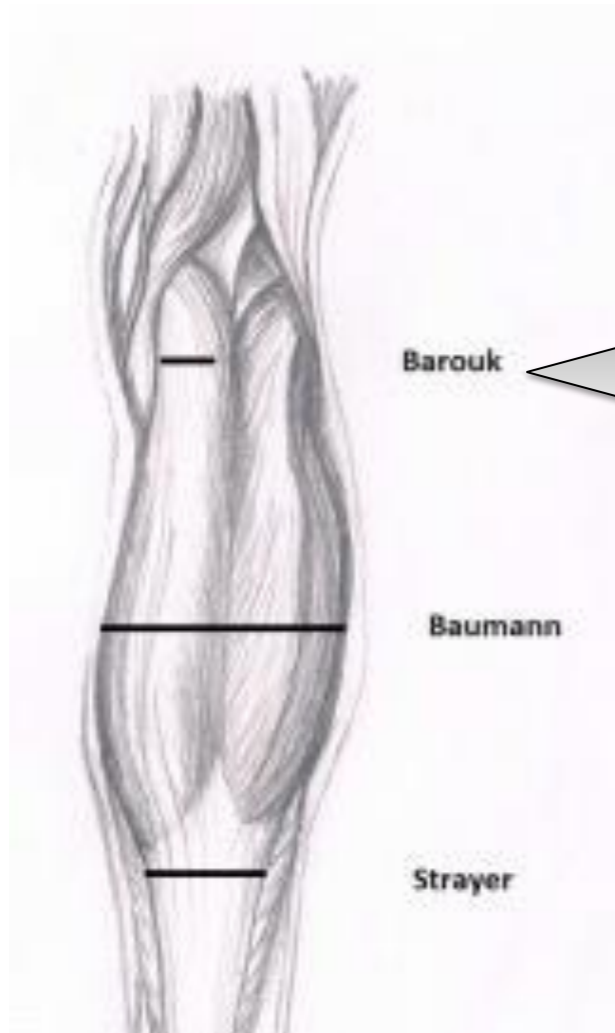
Det kommer tilbake gang etter gang

Få komplikasjoner
Mindre effekt på bevegelse
Kan gjøres i lokal
Ikke behov for immobilisering

Høy komplikasjonsrate
Stor effekt på bevegelse
Narkose
Gips post op

Holder det å kutte bare mediale gastroc?

- 2,5 ganger større
- Mest tensjon
- Klinisk erfaring tilsier like gode resultater

Post operativ rehabilitering

Det skjer ikke en ukontrollert forlenging

Man kan (og bør) belaste og tøye
umiddelbart

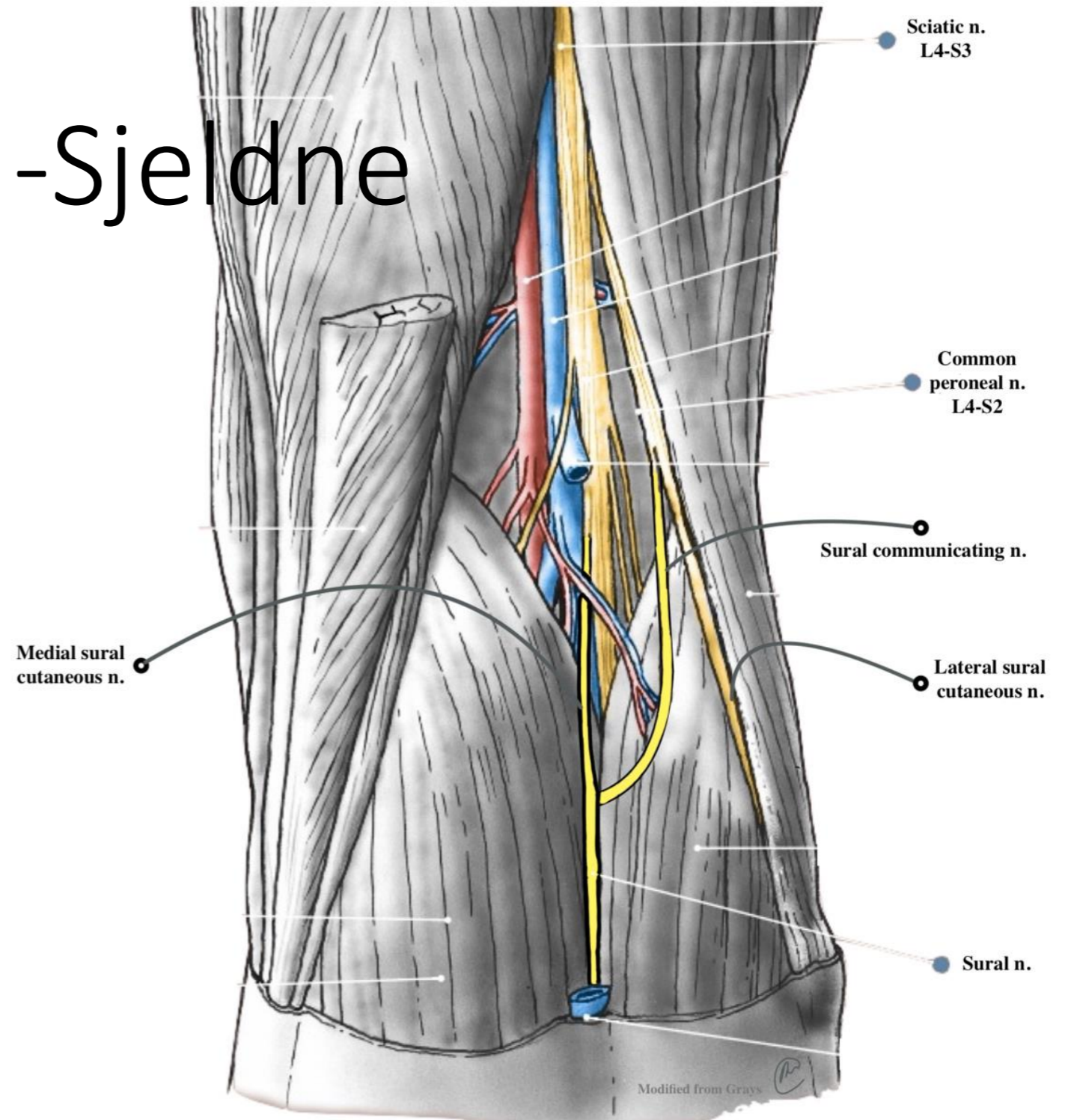
Info til pasienten:
Du er støl og øm i leggen noen uker

Vanlige postoperative plager

- Leggkramper
- Ømhet i leggen, kjennes ut som en «legghøne» 2-4 uker.
- Nummenhet som følge av lokalbedøvelsen.
- Lett hevelse

Komplikasjoner - Sjeldne

- Infeksjon
- Nerveskade
- Kroniske leggsmerter
- Instabilitet i kneet
- Svakheter i leggen – Nei
- Serom
- DVT

Har vi bevis for at det virker?

Chronic plantar fasciitis: plantar fasciotomy versus gastrocnemius recession

Manuel Monteagudo ¹, Ernesto Maceira, Virginia Garcia-Virto, Rafael Canosa

Level III comparative studie
Plantar fasciotomi vs PMGR
30 pas hver gruppe

Proximal Medial Gastrocnemius Release Versus Open Plantar Fasciotomy for the Surgical Treatment in Recalcitrant Plantar Fasciitis

Carlo Gamba ^{1 2}, Paula Serrano-Chinchilla ³, Jesus Ares-Vidal ⁴, Alberto Solano-Lopez ⁴, Gemma Gonzalez-Lucena ¹, Alberto Ginés-Cespedosa ¹

Level I RCT
PMGR vs plantar fasciotomi
17 i hver gruppe

Proximal Medial Gastrocnemius Recession and Stretching Versus Stretching as Treatment of Chronic Plantar Heel Pain

Marius Molund, MD¹, Elisabeth Ellingsen Husebye, MD, PhD², Jan Hellesnes, PT³, Fredrik Nilsen, MD¹, and Kjetil Hvaal, MD, PhD²

Foot & Ankle International
1-9
© The Author(s) 2018
Article reuse guidelines:
sagepub.com/journals-permissions
DOI: 10.1177/1071100718794659
journals.sagepub.com/home/fai

Level I RCT
PMGR vs tøyning
20 i hver gruppe

Komplikasjoner

Chronic plantar fasciitis: plantar fasciotomy versus gastrocnemius recession

Manuel Monteagudo ¹, Ernesto Maceira, Virginia Garcia-Virto, Rafael Canosa

1 hematom

Proximal Medial Gastrocnemius Release Versus Open Plantar Fasciotomy for the Surgical Treatment in Recalcitrant Plantar Fasciitis

Carlo Gamba ^{1 2}, Paula Serrano-Chinchilla ³, Jesus Ares-Vidal ⁴, Alberto Solano-Lopez ⁴, Gemma Gonzalez-Lucena ¹, Alberto Ginés-Cespedosa ¹

1 suralisnerve og 1 infeksjon

Proximal Medial Gastrocnemius Recession and Stretching Versus Stretching as Treatment of Chronic Plantar Heel Pain

Marius Molund, MD¹, Elisabeth Ellingsen Husebye, MD, PhD², Jan Hellesnes, PT³, Fredrik Nilsen, MD¹, and Kjetil Hvaal, MD, PhD²

Foot & Ankle International
1-9
© The Author(s) 2018
Article reuse guidelines:
sagepub.com/journals-permissions
DOI: 10.1177/1071100718794659
journals.sagepub.com/home/fai

1 hevelse og smerte

Vi kutter i den sterkeste muskelen i leggen - blir de svakere?

Ingen forskjell mellom
opererte og
kontrollgruppe

**Proximal Medial Gastrocnemius
Recession and Stretching Versus
Stretching as Treatment of
Chronic Plantar Heel Pain**

Marius Molund, MD¹, Elisabeth Ellingsen Husebye, MD, PhD²,
Jan Hellesnes, PT³, Fredrik Nilsen, MD¹, and Kjetil Hvaal, MD, PhD²

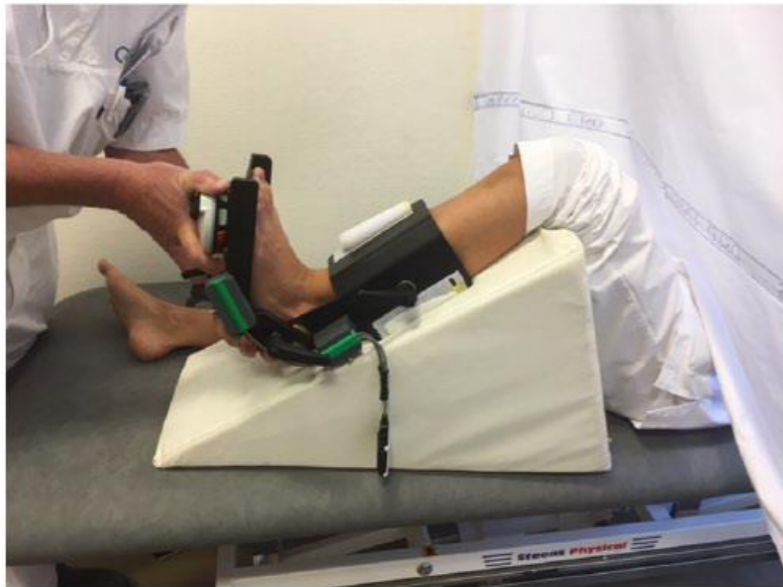
Foot & Ankle International
1-9
© The Author(s) 2018
Article reuse guidelines:
sagepub.com/journals-permissions
DOI: 10.1177/1071100718794659
journals.sagepub.com/home/fai

Får de bedre bevegelse av kirurgi?

A

B

4.5 grader økt
dorsifleksjon ($p < 0.001$)

**Proximal Medial Gastrocnemius
Recession and Stretching Versus
Stretching as Treatment of
Chronic Plantar Heel Pain**

Marius Molund, MD¹, Elisabeth Ellingsen Husebye, MD, PhD²,
Jan Hellesnes, PT³, Fredrik Nilsen, MD¹, and Kjetil Hvaal, MD, PhD²

Foot & Ankle International,
1-9
© The Author(s) 2018
Article reuse guidelines:
sagepub.com/journals-permissions
DOI: 10.1177/1071100718794659
journals.sagepub.com/home/fai

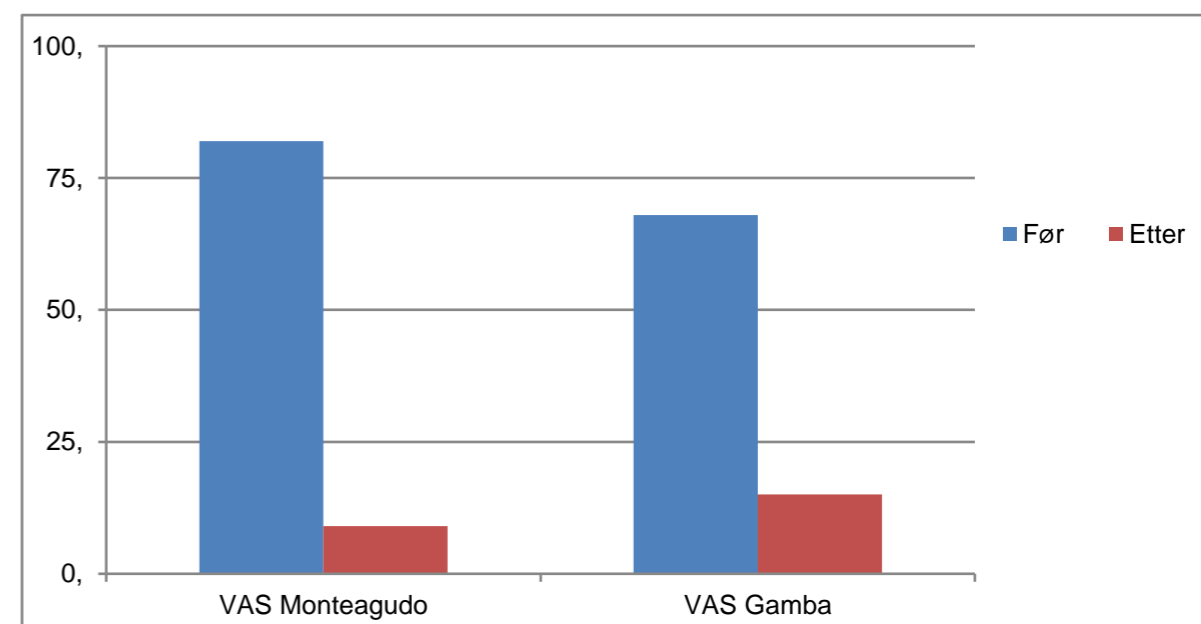
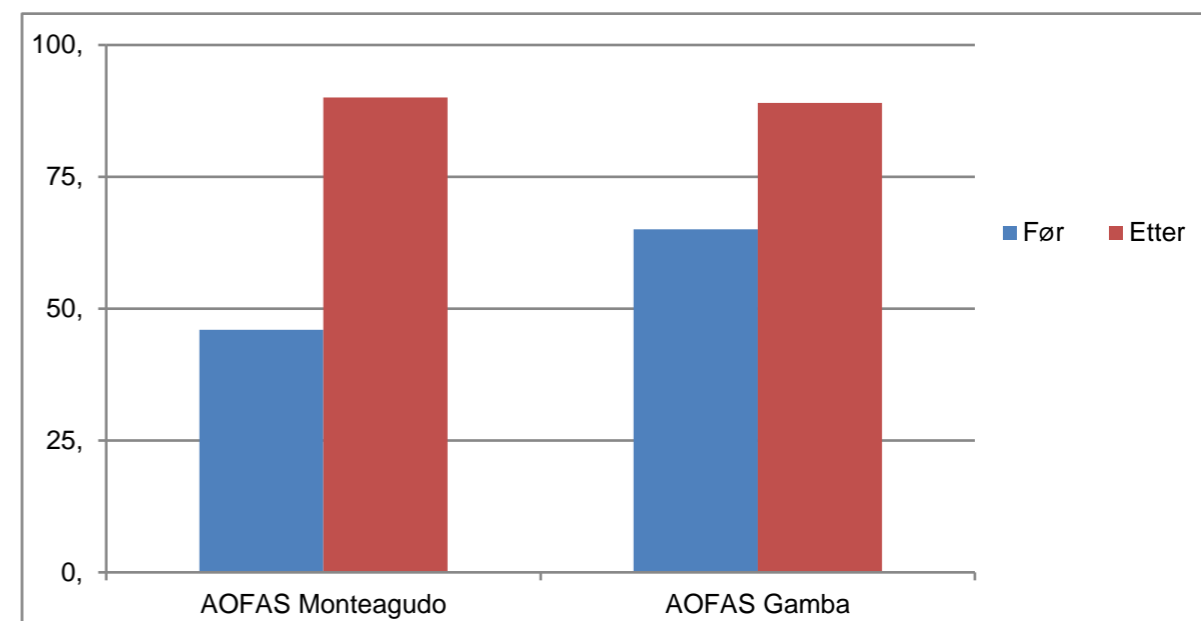
Viktigst av alt - får de det bedre?

Chronic plantar fasciitis: plantar fasciotomy versus gastrocnemius recession

Manuel Monteagudo ¹, Ernesto Maceira, Virginia Garcia-Virto, Rafael Canosa

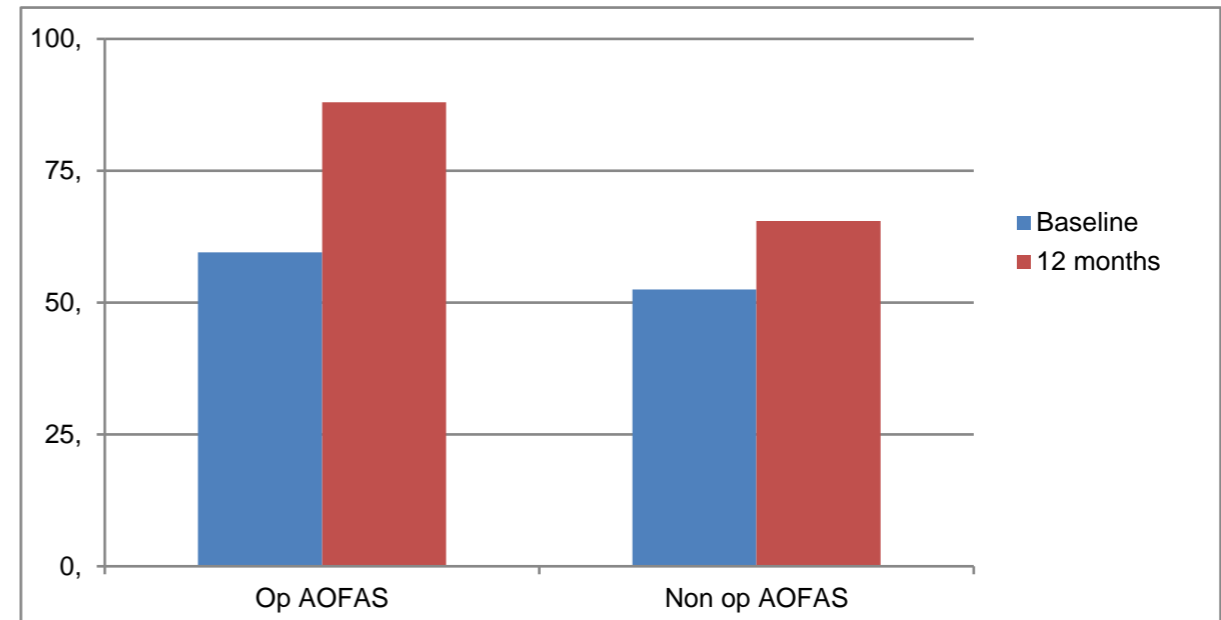
Proximal Medial Gastrocnemius Release Versus Open Plantar Fasciotomy for the Surgical Treatment in Recalcitrant Plantar Fasciitis

Carlo Gamba ^{1 2}, Paula Serrano-Chinchilla ³, Jesus Ares-Vidal ⁴, Alberto Solano-Lopez ⁴, Gemma Gonzalez-Lucena ¹, Alberto Ginés-Cespedosa ¹

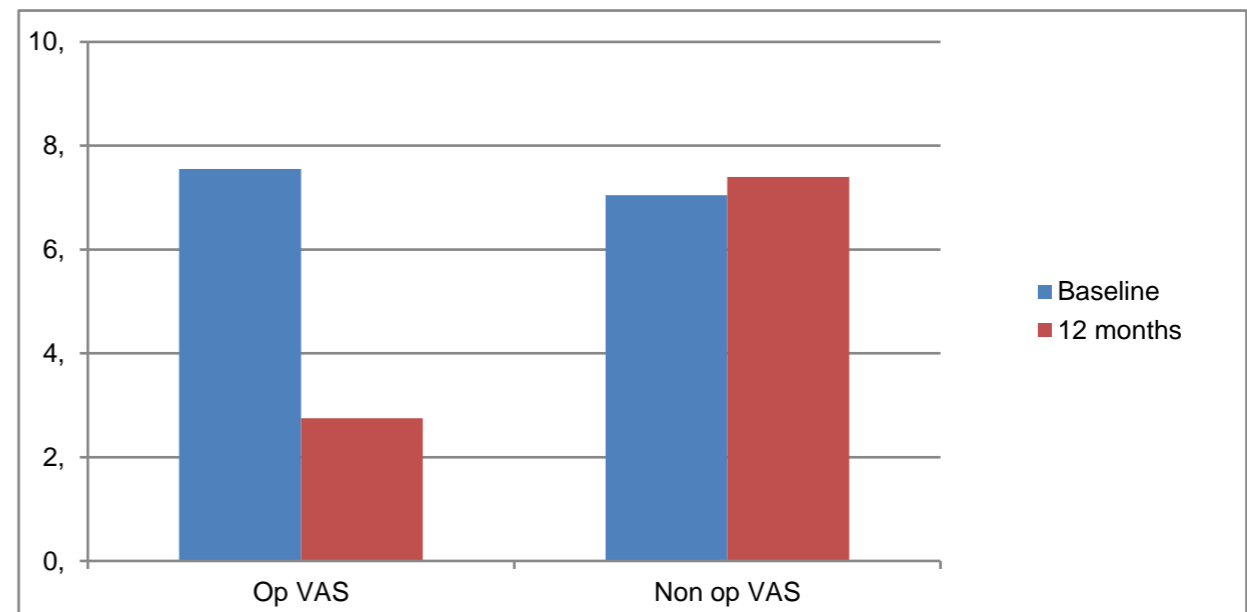

Proximal Medial Gastrocnemius Recession and Stretching Versus Stretching as Treatment of Chronic Plantar Heel Pain

Marius Molund, MD¹, Elisabeth Ellingsen Husebye, MD, PhD²,
Jan Hellesnes, PT³, Fredrik Nilsen, MD¹, and Kjetil Hvaal, MD, PhD²

Signifikant bedring fra baseline
Signifikant forskjell mellom grupper

Fersk review

> [Foot Ankle Int.](#) 2022 Apr;43(4):568-575. doi: 10.1177/10711007211052290. Epub 2021 Nov 12.

Gastrocnemius Release in the Management of Chronic Plantar Fasciitis: A Systematic Review

Zaki Arshad ¹, Aiman Aslam ¹, Mohammad A Razzaq ¹, Maneesh Bhatia ²

6 prospektive studier, 118 pasienter

Signifikant bedring på alle scorer

Bedre ankelbevegelse

Bedre styrke

Bedre resultat enn plantar fasciotomi og tøyning

Outcomes After Proximal Medial Gastrocnemius Recession and Stretching vs Stretching as Treatment of Chronic Plantar Fasciitis at 6-Year Follow-up

Foot & Ankle International®
 1-9
 © The Author(s) 2023
 Article reuse guidelines:
 sagepub.com/journals-permissions
 DOI: 10.1177/10711007231205559
 journals.sagepub.com/home/fai

Martin Okelsrud Riiser, MD^{1,2,3}, Elisabeth Ellingsen Husebye, MD, PhD^{2,3}, Jan Hellesnes, PT², and Marius Molund, MD, PhD^{1,3}

Holder effekten seg? - 6-års oppfølging

	Opererte	Ikke-Opererte	Predikert forskjell	95% KI	P-verdi
AOFAS Intention to Treat	88.8	79.2	9.6	2.0 , 17.1	0.013
AOFAS Per Protocol	86.6	78.8	7.8	0.3 , 15.3	0.042
AOFAS Per Protocol (uten crossovers)	88.9	78.6	10.3	2.3 , 18.2	0.012

AOFAS 1 år	88	65,5	p<0.001
-------------------	----	------	---------

Hva medfører dette?

vi Vi.no

Hælsmerter - Plantar fasciitt - Løsningen på hælsmerter

De får redusert livskvalitet, sier overlege Marius Molund ved ortopedisk ... Han snakker om Plantar Fasciitt, en svært vanlig lidelse som...

For 2 dager siden

sa Sarpsborg Arbeiderblad

(+) Marius (42) har funnet at et lite snitt i knehasen kan ...

... Marius Molund i ortopedisk avdeling på Kalnes forsvart sin doktorgradsavhandling om behandling av folkesykdommen plantar fasciitt...

8. jul. 2020

Expressen

Hälsporre – Ny, effektiv behandling i Hälsoliv

Hälsporre eller plantar fasciitt orsakar en stickande smärta på undersidan av ...
Överläkare Marius Molund vid sjukhuset i Østfold, Norge,...

13. jul. 2020

14:05

4G

Dagbladet

ØKER
MEST

LOGG INN

Ny supermetode mot plantar fasciitt

- Dokumentert effekt, og helt uten bivirkninger eller risiko, sier overlege om ny behandling av hælsmerter.

BEHANDLING: Nå finnes behandling hvor de som opplever hælsmerter kan bli kvitt plagene for godt.
Foto: Shutterstock / NTB Scanpix Foto: NTB Scanpix

Silje Reistad

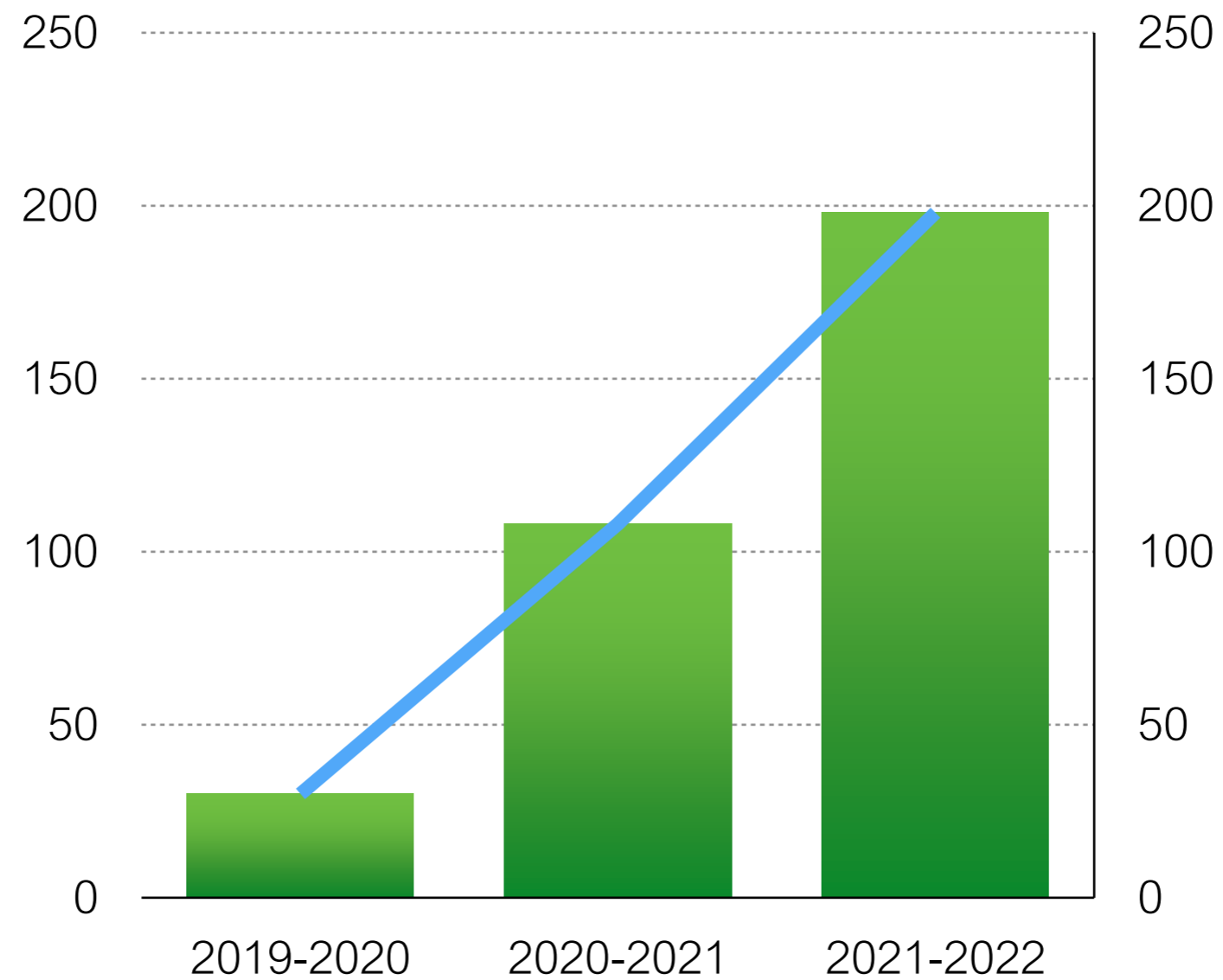
Publisert søndag 24. juli 2022 - 06:00

dagbladet.no

Antall inngrep SØ

NGL39 tenotomi kne/legg

Hvordan løser vi dette?

Alt for mange pasienter til vår kapasitet

Usortert gruppe

Hvordan løser vi dette?

Alle pasienter henvist for hælsmerte blir først vurdert av en av våre tre dedikerte fysioterapeuter

Ettergår all behandling og forsøker konservativ behandling om mulig

Fellespol med fotkirurg og fysioterapeuter ca 3 ganger per måned

Hvordan løser vi dette?

Operasjonsstue/ spesiallab på poliklinikken

1-2 ganger per uke, inntil 6-7 inngrep

Kun i lokalbedøvelse

Oppsummering

- Stram gastrocnemius påfører foten (over)belastning
- Trygg metode
- Virker bra på plantar fasciitt på kort og lang sikt
- Tynt grunnlag for å uttale oss om effekten ved andre tilstander